

*The Mystery and Majesty of Tu B'Av***1) משנה תענית פרק ד משנה ח**

אמר רבן שמעון בן גמליאל לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכפורים שבהן בנות ירושלים יוצאות בכלי לבן שאולין שלא לבייש את מי שאין לו כל הכלים טעונין טבילה ובנות ירושלים יוצאות וחולות בכרמים ומה היו אומרות בחור שא נא עיניך וראה מה אתה בורר לך אל תתן עיניך בנוי תן עיניך במשפחה (משלי ל"א) שקר החן והבל היופי אשה יראת ה' היא תתהלל ואומר תנו לה מפרי ידיה ויהללוה בשערים מעשיה וכן הוא אומר (שיר ג') צאינה וראינה בנות ציון במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו וביום שמחת לבו ביום חתונתו זו מתן תורה וביום שמחת לבו זה בנין בית המקדש שיבנה במהרה בימינו אמן.

2) תלמוד בבלי תענית דף ל עמוד ב - דף לא עמוד א

אמר רבן שמעון בן גמליאל: לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכפורים. בשלמא יום הכפורים - משום דאית ביה סליחה ומחילה, יום שניתנו בו לוחות האחרונות. אלא חמשה עשר באב מאי היא? - אמר רב יהודה אמר שמואל: יום שהותרו שבטים לבוא זה בזה. מאי דרוש +במדבר ל"ו+ זה הדבר אשר צוה ה' לבנות צלפחד וגו' - דבר זה לא יהא נוהג אלא בדור זה. אמר רב יוסף אמר רב נחמן: יום שהותר שבט בנימין לבוא בקהל, שנאמר +שופטים כ"א+ ואיש ישראל נשבע במצפה לאמר איש ממנו לא יתן בתו לבנימן לאשה. מאי דרוש? אמר רב: ממנו, ולא מבנינו. (אמר) רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן: יום שכלו בו מתי מדבר. דאמר מר: עד שלא כלו מתי מדבר לא היה דבור עם משה, שנאמר +דברים ב'+ ויהי כאשר תמו כל אנשי המלחמה למות וידבר ה' אלי, אלי היה הדבור. עולא אמר: יום שביטל הושע בן אלה פרוסדיות שהושיב ירבעם בן נבט על הדרכים, שלא יעלו ישראל לרגל, ואמר: לאיזה שירצו יעלו. רב מתנה אמר: יום שנתנו הרוגי ביתר לקבורה. ואמר רב מתנה: אותו יום שנתנו הרוגי ביתר לקבורה תקנו ביבנה הטוב והמטיב, הטוב - שלא הסריחו, והמטיב - שנתנו לקבורה. רבה ורב יוסף דאמרי תרוייהו: יום שפסקו מלכרות עצים למערכה. (תניא) +מסורת הש"ס: דתניא+, רבי אליעזר הגדול אומר: חמשה עשר באב ואילך תשש כוחה של חמה, ולא היו כורתין עצים למערכה, לפי שאינן יבשין. אמר רב מנשיא: וקרו ליה יום תבר מגל. מכאן ואילך, דמוסיף - יוסף, ודלא מוסיף - (יאסף) +מסורת הש"ס: יסף+. (תני רב יוסף): מאי יאסף? אמר רב יוסף: תקבריה אימיה.

שבהן בנות ירושלים כו'. תנו רבנן: בת מלך שואלת מבת כהן גדול, בת כהן גדול מבת סגן, ובת סגן מבת משוח מלחמה, ובת משוח מלחמה מבת כהן הדיוט, וכל ישראל שואלין זה מזה, כדי שלא יתבייש את מי שאין לו. כל הכלים טעונין טבילה אמר רבי אלעזר: אפילו מקופלין ומונחין בקופסא. בנות ישראל יוצאות וחולות בכרמים, תנא: מי שאין לו אשה נפנה לשם. מיוחסות שבהן היו אומרות בחור וכו'. תנו רבנן: יפיות שבהן מה היו אומרות - תנו עיניכם ליופי, שאין האשה אלא ליופי. מיוחסות שבהן מה היו אומרות - תנו עיניכם למשפחה, לפי שאין האשה אלא לבנים. מכוערות שבהם מה היו אומרות - קחו מקחכם לשום שמים, ובלבד שתעטרונו בזהובים.

אמר עולא ביראה אמר רבי אלעזר: עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות מחול לצדיקים, והוא יושב ביניהם בגן עדן, וכל אחד ואחד מראה באצבעו, שנאמר +ישעיהו כה+ ואמר ביום ההוא הנה אלהינו זה קוינו לו ויושיענו זה ה' קוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו.

בני מאמרי חדשי תמוז אב, מאמר ד, בתולה במחול יששכר

דהנה לפי המעשים שהוזכרו בגמרא (ס) יום שהותרו השבטים לכוא זה כזה, ויום שהותר שבט בנימין, הנה יש לומר דלכעבור זה מהיום ההוא הוקבע לדורות להתעסק בחיתונים ביום הזה, אבל גם על זה מהראוי לתת לב למה דוקא ביום הזה אירעו המעשים הללו שהותרו השבטים והותר בנימין להתחתן, וכדאי לא במקרה נפל הדבר הזה דוקא ביום הזה פ"ו באב

ואומר לך את הנראה לעניות דעתי, דהנה (ויקרא פכ"ט א) ככ"ה כאלול התחלת בריאת העולם, והתחלת בריאת העולם היה בבחינת תואר מלכות בכדי להקרא סלך כי אין סלך בלא עם, והנה מלכות סוף מעשה במחשבה תחלה, וישראל עלו במחשבה תחלה, (בראשית רש"י בראשית א א) בשביל ישראל שנקראו ראשית) אשר המה ימליכוהו והמה יתחתנו ויתחברו למלך הכבוד (על ידי התורה (ס) שנקראת ראשית), והנה אמרו רז"ל (סוטה ב) ארבעים יום קודם יצירת הוולד סכריון ברקיע בת פלוני לפלוני וכדוגמא הלזו ארבעים יום קודם כ"ה אלול הוא זמן

שלפנינו פ"ו באב ישראל עלו במחשבה להתחתן במלך הכבוד*, על כן יום שהותרו שבטים להתחתן זה בזה וגם יום שהותר שבט בנימין להתחתן היה דוקא ביום הזה (כי הזמן גורם מכראשית, הבן), וכמו כן

תקנו בכל שנה כנות ישראל יוצאות במחול משחקים ומי שאין לו אשה יפנה לשם, ונתהווה החיתון לעורך היחוד הקדוש אשר ישראל עלו במחשבה, ועל ידי עליית מחשבתם כביכול נתהווה בריאת עולם, והיה רצון שלא יאמר פינו דבר שלא כרצונו

ג) וכן הוא הענין בפ"ו בשבט שעושיין אותו יום טוב והוא ראש השנה לאילנות (ראה ב), (הנה הוא גם כן ארבעים יום קודם כ"ה אדר), נרמז (דברים כ י) כי האדם עץ השדה, וכבר ידעת פלוגתת ר' אליעזר ור' יהושע (ראה י) ר' אליעזר סבירא ליה כתשרי נברא העולם ור' יהושע סבירא ליה בניסן, ותרואויהו

עמוקות (פרשת בלק לב) אותיות ל"י מרמזין ליחוד קוב"ה וכנסת ישראל, אות ל' גבוה מכל האותיות מרמז על גבוה מעל גבוה שומר ישראל, ואות י' קטנה מכל האותיות מרמז על כנסת ישראל (דברים י ז) כי אתם המעט וכו'), והנה אותיות ל"י המה מקיפים בתיבת ישראל, רמז רמז לאור מקיף הניתן מן החתן להכלה על ידי הקידושין, ואותיות אש"ר באמצע תיבת ישראל, רמז אל החיבור בשעת נישואין יחודא שלים דכר ונקבא כביכול, הנה כן יסד המלך באדם רמ"ח איברין דדכורא ורנ"ב איברין דנוקבא ובהוספת המפת"ח שאמר ר' עקיבא בבכורות (סא) הם רנ"ג איברין, על כן אם המלכות באת אל בועז אל הגרין להעמיד מלכות בית דוד, וכן המזבח נבנה בגרין, והנה רמ"ח רנ"ג בחיבור בנימטריא אש"ר, הוא סוד הנישואין בחיבת ביאה גאמר (שה"ש ב ו) שמאלו תחת לראש"י, (והנה תיבת אש"ר המה בתיבת ישראל אתון פנימיים דאז גותן החתן להכלה אור פנימי), והנה בשעת מתן תורה שהיה רק אירוסין וקידושין (דעיקר הנישואין יהיה לעתיד במהרה בימינו דעליה נאמר (ישעי נה ה) כי בועליך עושין וכו') הנה נאמר (שמות יט ו) ואתם תהיו ל"י ממלכת כהנים וגוי קדוש, היינו קידושין בחינת לי שהוא אותיות מקיפים שבישראל, אלה הדברים אש"ר תדבר (לעתיד בבחינת אשר, נישואין ממש בחיבור הרמז בתיבת אש"ר אור פנימי, הם אתון פנימיים שבישראל, רמז לאור פנימי, וזהו שסיים) אל בני ישראל אשר יש בזה השם ל"י אש"ר, וזהו המתפרש גם כן בנדרת המשכן בנין בית חתנות כביכול, דבר אל בני ישראל (דייקא) ויקחו ל"י תרומה (ל"י דייקא) מאת כל איש אש"ר ידבנו לבו וכו' (אש"ר דייקא), הבן הדבר, הוא הגדרש על זה במדרש, טוב שם מעושר רב, היינו מה טוב ונעים שם ישראל רמז בזה השם אירוסין ונישואין פנימי ומקיף ל"י (מקיף) אש"ר (פנימי), הוא ששיבח הש"י את משה בשבירת הלוחות שהם הקידושין ואמר לו יישר כחך ששברת, כי כן נרמז בדבריו ית"ש בשעת הוצעם ועתה הניחה ל"י, רצ"ל תניח מידך את הל"י היינו הקידושין המה הלוחות ויחר אפי בה"ם (היינו בלוחות שהם הקידושין) ואכלם (שהיו אותיות פורחות למקומן) וממילא לא יוכלו הלוחות להתקיים, והבן הדבר.

וממילא רווחא לן שמעתתא הא דנהגו בנות ישראל לצאת במחול ביום הכפורים ומי שאין לו אשה יפנה לשם, כי הוא יום שניתנו בו לוחות האחרונות לקדש שוב כנסת ישראל לדודה בבחינת ל"י, היינו ארבעים יום האחרונים, שלשים ימים של אלול ועשרה ימים מראש השנה עד יום הכפורים, וביום הכפורים נתרצה הש"י לישראל בשמחה וניתנו בו לוחות אחרונות לקידושין כל ימי עולם, על כן הוקבע אותו היום לחיתונים לשדך הבנות בנות ישראל, הבן הדבר, אבל מה שנהגו כן בפ"ו באב צריך ישוב וטעם.